

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

**Методичні вказівки
до виконання розрахунково-графічної роботи
для студентів спеціальності 6.030508 – “Фінанси і кредит”
всіх форм навчання**

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів
Протокол № 17
від 17 червня 2010 р.

ЧЕРНІГІВ ЧДТУ 2010

Бюджетна система. Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічної роботи для студентів спеціальності 6.030508 – «Фінанси і кредит», всіх форм навчання. / Укл. І.В. Горшунова, І.В. Лисенко, І.В. Сидоренко. – Чернігів: ЧДТУ, 2010. – 30 с.

Укладачі:

Горшунова Ірина Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент
Лисенко Ірина Володимирівна, асистент
Сидоренко Ірина Володимирівна, асистент

Відповідальний за випуск:

Ільчук Валерій Петрович, завідувач кафедри фінансів Чернігівського державного технологічного університету, доктор економічних наук, професор

Рецензент:

Шевчук В.І., кандидат економічних наук, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 Порядок та вимоги до виконання розрахунково-графічної роботи.....	5
2 Оформлення розрахунково-графічної роботи.....	7
3 Критерії оцінки якості виконання розрахунково-графічної роботи.....	9
4 Варіанти розрахунково-графічної роботи.....	10
4.1 Вибір варіанту розрахунково-графічної роботи.....	10
4.2 Завдання теоретичного розділу розрахунково-графічної роботи.....	10
4.3 Питання теоретичного розділу розрахунково-графічної роботи.....	11
4.4 Завдання розрахунково-аналітичного розділу розрахунково-графічної роботи.....	12
Завдання 1.....	12
Завдання 2.....	13
Завдання 3.....	14
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	18
Додатки.....	19
Додаток А – Вихідні дані для виконання розрахунково-аналітичного завдання 1.....	19
Додаток Б – Вихідні дані для виконання розрахунково-аналітичного завдання 3.....	26
Додаток В – Приклад кошторису доходів і видатків бюджетної установи.	28
Додаток Г – Приклад тексту доповіді на колегії адміністрації про доходи та видатки місцевого бюджету.....	31
Додаток Д – Приклад доповідної записки про стан надходжень до Державного бюджету.....	33

ВСТУП

Дисципліна «Бюджетна система» розглядає важливу складову фінансів держави – бюджет. Через бюджет держава акумулює кошти для фінансування пріоритетних напрямів виробництва, соціального розвитку; активізує заходи щодо економії коштів та їх надходження. Державне регулювання бюджетної діяльності здійснюється через впровадження виваженої податкової політики та складання бездефіцитного бюджету держави. Основною умовою бездефіцитності бюджету є стійкість економіки та дотримання пропорцій між доходами і видатками. Тому вивчення курсу «Бюджетна система» є важливим для підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності „Фінанси і кредит”.

Для поглибленого засвоєння курсу “Бюджетна система” студентам необхідно стежити за поточною інформацією з питань бюджетної діяльності, набувати навиків обробки статистичних даних та їх аналітичного осмислення, а також вміти робити узагальнюючі висновки на основі отриманих теоретичних знань, що можливо в процесі їх самостійної роботи.

Важливою складовою самостійної роботи студентів усіх форми навчання є виконання розрахунково-графічної роботи, яка є формою їх проміжного контролю.

Метою виконання розрахунково-графічної роботи є придбання студентами навичок щодо:

- самостійної роботи зі спеціальною літературою, довідниками, нормативною базою та виконання огляду розробок у бюджетній сфері;
- збирання статистичної інформації щодо бюджетної роботи, її систематизації та обробки;
- оволодіння методами, прийомами та інструментами бюджетного аналізу;
- обґрунтування рекомендацій і пропозицій по вирішенню виявлених проблем;
- оволодіння навичками щодо складання кошторису бюджетної організації (закладу).

Мета розрахунково-графічної роботи спрямована на засвоєння, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення курсу.

У ході підготовки до виконання розрахунково-графічної роботи студент повинен вивчати законодавчі акти, літературні джерела, періодичні публікації, в яких розглядаються питання обраного варіанту, робити узагальнення та аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду з питань бюджету та бюджетної політики.

Розрахунково-графічна робота виконується студентами самостійно на основі науково-теоретичного та нормативного матеріалу. Зміст контрольної роботи повинен відображати творчий підхід студента та розуміння закономірностей в бюджетній сфері держави.

1 ПОРЯДОК ТА ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Розрахунково-графічна робота (РГР) з дисципліни „Бюджетна система” є формою проміжного контролю студентів зі спеціальності „Фінанси і кредит”. Цей вид самостійної роботи передбачає поглиблення знань, отриманих студентами в процесі вивчення курсу з урахуванням особливостей сучасного розвитку бюджетної сфери. Тому основні вимоги до РГР полягають у всебічному і глибокому розкритті змісту питань теоретичного розділу з курсу (для студентів заочної форми навчання) та виконання розрахунково-аналітичного завдання (усіх форми навчання), що є результатом засвоєння студентом нормативних актів, спеціальних матеріалів і літературних джерел.

Теоретичний розділ РГР містить шість питань, які поставлені таким чином, що студент, при підготовці відповідей на них, повинен теоретично проробити усі розділи курсу „Бюджетна система”. Теоретичний матеріал, поданий у роботі, має відповідати сучасному рівню розвитку бюджетних відносин в країні.

Поставлені питання, необхідно розкрити на основі літературних джерел, вказаних в методичних рекомендаціях, а також додаткової літератури, самостійно обраної студентами. Під час добору літератури особливу увагу слід приділяти першоджерелам, що стосуються питань даного розділу РГР, періодичним виданням, науковим статтям, передовому виробничому досвіду чинних нормативно-законодавчих матеріалів. Висвітлення теоретичних питань починається з проблем у бюджетній сфері згідно теми дослідження. Важливо також поєднати та проаналізувати погляди окремих вчених на ці проблеми, сформулювати свою думку, а також запропонувати найбільш ефективні заходи щодо вирішення цих проблем.

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал з теоретичних питань РГР викладається відповідно плану цього розділу у логічній послідовності. При розкритті цих питань необхідно обґрунтувати їх теоретичну значимість, зробити аналіз фактичного матеріалу, сформулювати відповідні висновки. При цьому не допускаються повторення, надмірне цитування. Цитати повинні бути короткими і органічно пов'язуватися з текстом. На використані у роботі цифрові дані, цитати, таблиці мають бути посилання із зазначенням джерел. Обсяг теоретичних питань, які висвітлюються повинен бути приблизно однаковий (3 – 4 сторінки).

Розрахунково-аналітичний розділ містить три завдання:

- 1) аналіз доходів і видатків місцевого бюджету;
- 2) аналіз доходів державного бюджету;
- 3) складання кошторису видатків районної лікарні.

Завдання 1 і 2 виконується з детальним поясненням ходу розрахунків, аналізу, етапів та результатів отриманих даних.

Перед виконанням РГР в останній редакції слід уважно переглянути власноручні записи, зроблені при вивченні літературних джерел. Ці записи необхідно систематизувати ретельно проаналізувати, узагальнити перед тим, як

використати у тексті роботи. Зібраний статистичний матеріал треба згрупувати, класифікувати, звести у таблиці, зробити порівняльний аналіз. Ці матеріали можна подати у вигляді діаграм, графіків, картограм, схем тощо. При цьому можна використовувати табличний процесор Microsoft Excel пакету Microsoft Office. Електронні таблиці можуть бути побудовані як окремо, так і як зв'язаний об'єкт при роботі з текстовим редактором Microsoft Word. Це дасть можливість побудувати електронну таблицю, гістограми та діаграми у тому самому файлі, що обробляється редактором Microsoft Word.

В цілому матеріал РГР має бути викладений відповідно до законів формальної логіки, тобто законів тотожності та достатнього обґрунтування.

Таким чином, *пояснювальна записка до розрахунково-графічної роботи* повинна містити такі складові:

- ✓ Титульний лист (встановленої форми із зазначенням варіанту);
- ✓ Зміст (обов'язкове зазначення сторінок);
- ✓ 1 Теоретичний розділ (кожне питання з окремої сторінки);
- ✓ 2 Розрахунково-аналітичний розділ
- ✓ Перелік посилань.

Студент повинен здати роботу на перевірку та рецензію за два тижні до початку екзаменаційної сесії. Розрахунково-графічну роботу рецензує науковий керівник (викладач кафедри). Якщо рецензія позитивна, то робота допускається до захисту. Якщо робота виконана з порушеннями вимог, її повертають для доопрацювання. До другого варіанту роботи студент обов'язково додає рецензію керівника на перший варіант.

Дату і час захисту РГР встановлює викладач. Робота зараховується тільки за підсумками співбесіди її автора з викладачем.

Скласти екзамен з курсу "Бюджетна система" студент може тільки після захисту контрольної роботи.

2 ОФОРМЛЕННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Розрахунково-графічна робота повинна бути літературно та технічно грамотно виконана і відповідати вимогам оформлення. Текст роботи можна писати чітко від руки пастою чорного або синього кольору, а також шляхом комп'ютерного набору з одного боку паперу формату А4 у форматі MS Word (шрифт Times New Roman, розмір кегля – 14, міжрядковий інтервал – 1,5 (при рукописному варіанті – 8 мм); поля аркушу: ліворуч – 30 мм, верхнє – 20 мм, праворуч – 20 мм, нижнє – 20 мм).

Загальний обсяг розрахунково-графічної роботи, включаючи список літератури, має становити 35-40 сторінок. Нумеруються сторінки у верхньому правому куті, починаючи з другого аркушу, оскільки першою сторінкою вважається титульна, на якій номер не ставиться. Якщо в контрольній роботі наводиться матеріал з літературних джерел, необхідно надавати посилання, вказавши джерело за номером у списку використаної літератури та сторінку в квадратних дужках. Наприклад: [5, с. 25].

У готовому тексті не дозволяється робити правки, вставки, а також скорочувати слова та використовувати аббревіатури (крім загальноприйнятих).

Таблиці та рисунки можна розміщувати у тексті, вони повинні мати заголовок, окрему нумерацію та одиниці виміру. Нумери таблиць, формул і графічного матеріалу подвійні, відокремлені крапкою і означають – перше число це номер завдання, а друге – номер матеріалу в межах завдання. Весь ілюстративний матеріал розміщують у безпосередній близькості від місця, де про нього йде мова.

Приклад оформлення таблиці:

Таблиця 2.1 – Бюджет місцевого самоврядування району області

№ з/п	Назва показників	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4

Рисунок, що приводиться в тексті контрольної роботи підписується знизу, наприклад:

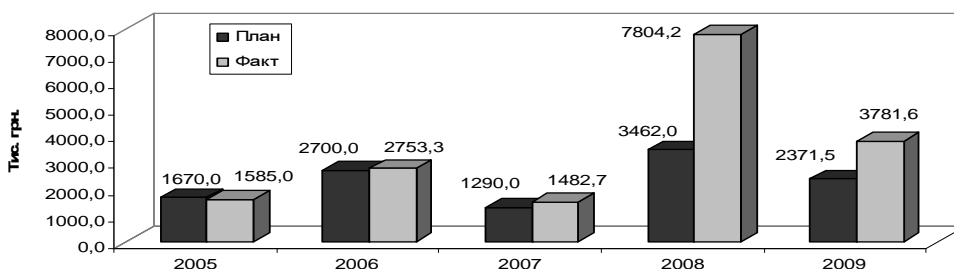

Рисунок 2.1 – Динаміка надходжень коштів у міський бюджет від приватизації майна територіальної громади

Використану літературу необхідно надавати в алфавітному порядку мовою оригіналу та оформлювати у такому вигляді:

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2002. – 342 с.

2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник – К.: НІОС. – 2002. –608 с.

До списку використаної літератури необхідно включати не тільки джерела, які цитуються, а й ті, з якими студент ознайомився в процесі підготовки розрахунково-графічної роботи.

3 КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

Розрахунково-графічна робота з дисципліни „Бюджетна система” виконується студентами усіх форм навчання за індивідуальним завданням відповідно до вказаних вимог, оформляється за діючими стандартами та здається науковому керівнику на перевірку у визначений строк.

Після перевірки і доопрацювання розрахунково-графічної роботи вирішується питання про допущення її до захисту, але не пізніше ніж за два тижні до екзаменаційної сесії. Розрахунково-графічна робота оцінюється відміткою “відмінно” (90 – 100 балів); „добре” (75 – 89 балів); „задовільно” (60 – 74 балів).

Критерії оцінки якості розрахунково-графічної роботи наведені в таблиці 1.

Таблиця 3.1 – Критерії оцінки якості розрахунково-графічної роботи

Характеристика роботи	Максимальна кількість балів
Робота за змістом і оформленням повністю відповідає вимогам	20
Робота має аналітичний, творчий характер з елементами наукового пошуку	20
В роботі правильно та повно розкритий зміст наведених категорій, понять, методик	10
Студентом не порушений план виконання роботи і термін її здавання на перевірку та на захист	10
При захисті студент досконало володіє методами аналізу та прийомами дослідження, якими він користувався під час виконання роботи	20
При захисті студент вміє робити висновки та узагальнення і обґрунтовувати власні пропозиції та результати, що ним отримані у розрахунково-графічної роботи	20
ВСЬОГО	100 балів

Розрахунково-графічна робота вважається зарахованою із відповідною оцінкою, якщо студент при захисті набрав від 60 до 100 балів та не зарахованою – якщо менше 59 балів.

Студенти, що отримали “не задовільно”, мають виконати розрахунково-графічну роботу повторно за новим завданням і до іспиту з дисципліни не допускаються.

4 ВАРІАНТИ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОЇ РОБОТИ

4.1 Вибір варіанту розрахунково-графічної роботи

Першим етапом виконання розрахунково-графічної роботи є вибір варіанту (від 1 до 30), який студент здійснює за списком академічної групи. Номер варіанту обов'язково вказується на титульному листі роботи. Якщо розрахунково-графічна робота виконана не за визначеним варіантом, то до розгляду вона не приймається.

4.2 Завдання теоретичного розділу розрахунково-графічної роботи

Теоретичний розділ містить 30 варіантів, кожний варіант складається з 6 питань. Нумери питань, згідно варіанту, представлені у таблиці 4.1. Питання подано у списку (п. 4.3).

Обсяг теоретичного розділу має бути 10–15 сторінок, теоретичний матеріал повинен бути змістовний, пов'язаний з нормативно-правовою та законодавчою базою України.

Таблиця 4.1 – Нумери питань теоретичного розділу за варіантами

Варіант	Нумери теоретичних питань					
1	1	11	21	31	46	51
2	1	12	22	32	47	52
3	2	13	23	33	48	53
4	2	14	24	31	49	54
5	3	15	25	32	50	55
6	3	16	21	33	41	56
7	4	17	22	37	42	57
8	4	18	23	38	43	58
9	5	19	24	39	44	59
10	5	20	25	40	45	60
11	6	11	26	37	41	54
12	6	12	27	38	42	55
13	7	13	28	39	43	56
14	7	14	29	34	44	57
15	8	15	30	35	45	60
16	8	16	26	36	46	59
17	9	17	27	40	47	58
18	9	18	28	34	48	53
19	10	19	29	35	49	52
20	10	20	30	36	50	51
21	1	18	27	40	43	59
22	1	19	28	37	44	60
23	2	20	29	38	45	54
24	2	11	30	39	41	55
25	3	12	26	34	42	56
26	4	13	27	35	43	57
27	5	14	28	36	44	60
28	6	15	29	40	45	59
29	7	16	30	34	46	58
30	8	17	21	35	47	53

4.3 Питання теоретичного розділу розрахунково-графічної роботи

1. Модифікація бюджетної теорії в контексті еволюції фінансової науки
2. Суть державного бюджету та його вплив на соціально-економічні процеси в країні. Державний бюджет на поточний рік
3. Фактори, які впливають на формування і виконання державного бюджету
4. Бюджетний механізм як складова фінансового механізму
5. Сутність та специфіка бюджетних відносин
6. Взаємозв'язок розподілу національного доходу з формуванням держбюджету
7. Бюджет як економічна категорія
8. Функції державного бюджету
9. Державний бюджет – центральна ланка у системі фінансових планів
10. Фактори, що впливають на формування і використання держбюджету України
11. Напрямки підвищення ролі бюджету у структурній перебудові економіки
12. Роль держбюджету в економіці держави
13. Взаємозв'язок бюджету з макроекономічними показниками
14. Держбюджет – як основний фінансовий план країни
15. Бюджетна система України
16. Бюджетний устрій та принципи його побудови
17. Характерні риси бюджетної системи унітарної (федеративної) держави
18. Бюджетне регулювання, його особливості
19. Використання методів бюджетного регулювання при формуванні обласного бюджету
20. Правове регулювання бюджетних відносин. Бюджетно-правові норми
21. Сутність і зміст бюджетного процесу
22. Еволюція поглядів вчених юристів-фінансистів на бюджетний процес
23. Розмежування повноважень у бюджетному процесі
24. Етапи бюджетного процесу
25. Порядок складання та розгляду проекту бюджету
26. Порядок затвердження та виконання бюджету
27. Бюджетна резолюція, її зміст
28. Функції Державного Казначейства при виконанні Державного бюджету
29. Бюджетне регулювання. Принципи та методи бюджетного регулювання
30. Бюджетна класифікація та її призначення
31. Сутність та роль місцевих бюджетів в бюджетній системі держави
32. Види доходів державного бюджету, їх динаміка
33. Склад доходів держбюджету України
34. Значення підвідомчості та територіального розміщення при розподілі доходів і видатків між окремими видами бюджетів України
35. Власні або закріпленні доходи бюджету
36. Залучені доходи бюджетів

37. Податок – основа формування доходів бюджетів. Правове регулювання формування доходів
38. Загальний стан податків в Україні. Реформування податкової політики з метою збалансування бюджету
39. Особливості оподаткування бюджетних установ
40. Поняття позабюджетних коштів та порядок їх використання
41. Економічний зміст і принципи організації видатків бюджету
42. Склад і структура видатків бюджету
43. Економічна і функціональна класифікація видатків
44. Витрати державного бюджету: зміст, класифікація видатків
45. Форми бюджетного фінансування: кошторисно-бюджетне фінансування, державне фінансування інвестицій. Державні дотації
46. Видатки бюджету на економічну діяльність
47. Організація наукових досліджень і джерела їх фінансування
48. Форми і види соціального захисту населення
49. Склад видатків бюджету на соціальний захист
50. Видатки бюджету на освіту. Їх склад та структура
51. Система заробітної плати вчителів і порядок планування фонду заробітної плати
52. Складання і перевірка кошторису закладів соціальної сфери
53. Бюджетне фінансування закладів культури, склад їх видатків
54. Порядок фінансування охорони здоров'я
55. Сітьові показники і штати установ охорони здоров'я
56. Порядок планування бюджетних витрат на охорону здоров'я
57. Склад видатків на оборону. Порядок планування витрат на оборону
58. Видатки бюджету на управління
59. Економічна сутність та форми державного кредиту
60. Обслуговування державного боргу

4.4 Завдання до розрахунково-аналітичного розділу розрахунково-графічної роботи

Завдання 1 Аналіз доходів і видатків місцевого бюджету

Необхідні теоретичні відомості

Економічна сутність місцевих бюджетів виявляється у формуванні грошових фондів, які є фінансовим забезпеченням діяльності місцевих рад народних депутатів і місцевих державних адміністрацій, розподілі та використанні цих фондів на фінансування, утримання й розвиток соціальної інфраструктури, місцевого господарства.

Активний вплив місцевого самоврядування на формування нових суспільних відносин можливий лише в тому разі, якщо воно матиме в своєму розпорядженні достатню кількість фінансових ресурсів. Згідно з чинним законодавством органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції

самостійно розробляють, затверджують і виконують бюджети місцевого самоврядування. Втручання в цей процес із боку державних органів не припускається. Бюджети місцевого самоврядування не включаються до інших місцевих бюджетів і до державного бюджету України.

Бюджет – це план утворення і використання фінансових ресурсів для забезпечення функцій, які здійснюються органами державної влади України, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

Йдеться про документ, який установлює певний порядок утворення та використання фінансових ресурсів і належить відповідним органам влади. Таке тлумачення бюджету не розкриває його внутрішньої природи і не показує його особливостей, які притаманні місцевим бюджетам. Тому, при розкритті сутності місцевих бюджетів слід виходити з того, що місцеві бюджети, з одного боку, є складовою частиною бюджетної системи держави, а з іншого – складовою частиною місцевих фінансів і віддзеркалюють певну систему економічних відносин.

Ці економічні відносини виникають у двох площинах: у процесі формування доходів різних рівнів місцевих бюджетів, і при їх використанні як цільових фондів грошових коштів місцевих органів самоврядування. Незважаючи на велику різницю між доходами і видатками місцевих бюджетів, характерним для цих двох напрямів є те, що вони – носії розподільних відносин і мають однакове призначення – найповніше задовольняти потреби регіону. У процесі розподілу вартості валового внутрішнього продукту шляхом формування та використання місцевих бюджетів грошові відносини виникають між бюджетами середньої ланки та вищими бюджетами, підприємствами комунальної форми власності, закладами соціально-культурної сфери та населенням регіону.

Тому особливістю місцевих бюджетів є те, що вони відображають певну чітко обмежену частину грошових відносин, які функціонують на окремій території.

Не менш важливою особливістю функціонування місцевих бюджетів є те, що вони забезпечують матеріальну незалежність органів місцевого самоврядування, і безпосередньо їм підпорядковані. Це дає змогу місцевим органам самоврядування бути організаторами цих бюджетних відносин.

Особливістю місцевих бюджетів є і те, що всі їх ланки органічно зв'язані не тільки між собою, а й з установами та підприємствами всіх форм власності, які функціонують на території регіону. Цей зв'язок проходить через два основні канали розподілу створеної вартості – надходженнями в бюджет і фінансуванням з бюджету. Сукупність особливостей розподільчих відносин, які виникають у процесі формування та використання місцевих бюджетів, дає можливість виділити їх з місцевих фінансів і бюджетної системи країни в окрему економічну категорію.

Місцеві бюджети як економічна категорія відображають грошові відносини, що виникають між місцевими органами самоврядування та суб'єктами розподілу створеної вартості в процесі формування територіальних

фондів грошових коштів, які використовуються для соціально-економічного розвитку регіонів та поліпшення добробуту їх населення.

Бюджетні відносини матеріалізуються у формі грошових коштів тієї чи іншої території та оформлюються у вигляді плану.

Як фінансовий план місцевий бюджет являє собою систему організованих органами місцевого самоврядування заходів щодо соціального й економічного розвитку регіону і складається з двох частин – доходів і видатків.

Слід зазначити, що створенню проектів місцевих бюджетів передують розроблення прогнозних показників плану економічного й соціального розвитку регіону, які є основою для складання проектів бюджетів. Прогнозні показники плану економічного і соціального розвитку регіонів розробляються на підставі основних прогнозних макропоказників економічного й соціального розвитку України на плановий рік.

Склад місцевих бюджетів України, як і в інших країнах, відображає особливості адміністративно-територіального поділу та специфіку функціонування місцевого самоврядування.

Бюджет місцевого самоврядування (місцевий бюджет) - план утворення і використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функцій та повноважень місцевого самоврядування.

З урахуванням юридичного та економічного аспектів розподілу доходів між ланками бюджетної системи всі вони поділяються на закріплені і регулюючі.

Закріплені доходи — це ті, які за постійно діючими нормативними актами віднесені до бюджетів певного рівня на невизначений у часі строк, у розмірі територіального надходження повністю або у твердо фіксованому розмірі (нормативі).

Закріпленими є доходи, які на довготривалій основі передаються до місцевих бюджетів у повному розмірі або за визначеною, єдиною для всіх бюджетів часткою. За своєю природою - це загальнодержавні податки, збори або доходи, які традиційно формують дохідну частину місцевих бюджетів. Протягом тривалого часу в нашій країні закріпленими за місцевими бюджетами є:

- податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- податок на промисел;
- ресурсні платежі;
- державне мито та інші.

Закріплені доходи створюють основу доходної бази кожного бюджету.

Регулюючі доходи — це доходи, передбачені в Законі про Державний бюджет на поточний рік, які перерозподіляються між різними ланками бюджетної системи. Регулюючими називаються загальнодержавні доходи, які передаються бюджетам адміністративно-територіальних утворень для їх збалансування в повному розмірі або в частині, визначеній законодавством. Надходження від регулюючих доходів, як правило, розщеплюються між державним і місцевими бюджетами у певному співвідношенні.

Завдання.

На основі даних місцевого бюджету ви як спеціаліст фінансового відділу райдержадміністрації (згідно варіанту, таблиці А.1, додатку А) повинні виконати наступне завдання:

1. Підрахувати суму доходів і видатків за рік.
2. Визначити закріплені та регулюючі доходи бюджету.
3. Розрахувати питому вагу кожної групи доходів і видатків бюджету (розрахунки подати відповідно форми таблиці 4.2).

Таблиця 4.2 – Бюджет місцевого самоврядування району

№ з/п	Назва показників	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4
ДОХОДИ			
1	Податок на прибуток підприємств і організацій усіх форм власності (за винятком комунальної)		
...	...		
ВСЬОГО			
ВИДАТКИ			
1	Соціальний захист населення, всього		
	з них виплати населенню		
	у тому числі:		
	– державна допомога на дітей;		
	– субсидії малозабезпеченим громадянам на оплату житлово-комунальних послуг		
...	...		
ВСЬОГО			

4. Скласти пояснювальну записку стосовно структури місцевого бюджету.
5. Розробити текст доповіді на колегії адміністрації про доходи та видатки місцевого бюджету (приклад див. у Додатку Г).

Завдання 2 Аналіз доходів державного бюджету

Необхідні теоретичні відомості

Доходи Державного бюджету — це частина централізованих фінансових ресурсів держави, які врегульовані відповідними нормативними актами і необхідні для виконання її функцій. Доходи бюджету відображають економічні відносини держави з підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами, які виникають у процесі стягнення бюджетних платежів.

Залежно від конституційного устрою держави може бути кілька рівнів доходів бюджету — від загальнодержавного до нижчих адміністративно-територіальних угруповань. Україна згідно з Конституцією є унітарною державою, і тому доходи бюджету мають два рівні державний та місцеві. До місцевих відносять бюджети Автономної Республіки Крим, міст Києва та Севастополя, обласні, міські, районні» сільські та селищні.

Джерела доходів Державного бюджету України визначені Бюджетним кодексом та іншими нормативними актами. Конкретизація доходів та ставок відрахувань уточнюється в Законі про Державний бюджет на поточний рік.

У першому розділі бюджетної класифікації "Класифікація доходів бюджету" визначені такі джерела доходів:

- 1) податкові надходження;
- 2) неподаткові надходження;
- 3) доходи від операцій з капіталом;
- 4) офіційні трансферти;
- 5) цільові фонди.

Податкові надходження — це передбачені податковими законами України загальнодержавні та місцеві податки, збори й інші обов'язкові платежі.

Неподаткові надходження включають усі безповоротні надходження, крім доходів від продажу капіталу, всі надходження від штрафів і санкцій, крім штрафів за порушення податкового законодавства, а також добровільні, невідплатні поточні надходження з недержавних джерел. Таким чином, неподатковими надходженнями визнаються:

- доходи від власності та підприємницької діяльності;
- адміністративні збори і платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу;
- надходження від штрафів та фінансових санкцій;
- інші неподаткові надходження.

Доходи від операцій з капіталом охоплюють реалізацію основного капіталу, державних запасів, землі та нематеріальних активів і включають:

- надходження від продажу основного капіталу;
- надходження від реалізації державних запасів товарів;
- надходження від продажу землі та нематеріальних активів;
- податки на фінансові операції та операції з капіталом.

Трансферти — це кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі.

Офіційні трансферти включають невідплатні, безповоротні платежі, отримані від інших органів державного управління, недержавних джерел або міжнародних організацій. Офіційні трансферти можуть надходити:

- від органів державного управління;
- урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій;
- з іншої частини бюджету.

Доходи Державного бюджету України включають:

- доходи (за винятком тих, які згідно з Бюджетним кодексом закріплені за місцевими бюджетами), що отримуються відповідно до законодавства про податки, збори й обов'язкові платежі та Закону України "Про основи соціальної захищеності інвалідів", а також від плати за послуги, що надаються бюджетними установами, які утримуються за рахунок Державного бюджету

України, та інших визначених законодавством джерел, включаючи кошти від продажу активів, що належить державі в майні господарських товариств;

- гранти і дарунки у вартісному обрахунку;
- міжбюджетні трансферти з місцевих бюджетів.

Джерелами інформації статистики державного бюджету є дані про податки, які збирають, накопичують, обробляють та аналізують за допомогою методів економічної статистики регіональні відділення Державної податкової адміністрації (ДПА). Саме ці дані виступають об'єктом статистики державного бюджету, яка, в свою чергу, є розділом фінансової статистики. Ще одним джерелом статистичної інформації тут виступає бухгалтерська і статистична звітність, що надається окремими одиницями податкового обліку (підприємствами, банками, індивідуальними господарствами тощо) до відповідних податкових органів. Саме так статистика державного бюджету вивчає процес формування доходів Державного бюджету України та його витрати.

Головними методами, що застосовуються статистикою державного бюджету, є типологічні, структурні та аналітичні групування, динамічні ряди, структурні зрушення.

Групування доходів державного бюджету проводиться відповідно до їх економічної природи за принципом предметної класифікації (виду) податкових платежів (ПДВ, податок з прибутку, акцизи тощо). *Динамічні ряди* доходів бюджету будуються з урахуванням змін, що відбулися у статтях доходів за фактичним розподілом джерел доходів по розділах, главах, параграфах і статтях. Ці зміни беруться до уваги при вивченні структурних зрушень у доходах бюджету.

Для аналізу закономірностей формування окремих видів доходів державного бюджету застосовуються динамічні ряди, для прогнозних розрахунків — *економетричні моделі*. При вивченні впливу окремих факторів на формування дохідної частини бюджету досить поширені *методи кореляційно-регресійного аналізу*, а також *багатофакторні індексні моделі*.

У практиці статистичного аналізу високе інформаційне навантаження має вивчення регіонального розподілу податкових надходжень. Воно дає можливість оцінити стан і потенційні можливості кожного регіону у формуванні загальнодержавного бюджету. Також актуальним є вивчення показників концентрації податкових надходжень у розрізі районів, областей і регіонів.

Подібний широкий інструментарій статистики призначено для досконалого вивчення природи податкових надходжень за конкретних економічних умов і надання адекватних рекомендацій для ефективного управління цим процесом. Так, при прийнятті державного бюджету на кожний наступний рік досконало вивчаються дані про виконання минулорічного бюджету. Постатейно аналізується рівень виконання бюджету (як за дохідною, так і видатковою частинами) з визначенням причин, що завадили виконати ту чи іншу статтю, і потенційних резервів.

Аналіз податкових надходжень здійснюється на всіх рівнях державної влади з відповідним розподілом на функції. Так, ДПА збирає, обробляє та накопичує дані про поточні податкові надходження. На рівні Кабінету Міністрів, тобто виконавчої гілки влади, аналізом податкових надходжень займається Міністерство фінансів, яке виступає «виконавцем» прийнятого і затвердженого Державного бюджету. Аналіз податкових надходжень дає змогу Кабінету Міністрів формувати стратегію і тактику в питаннях податкової політики, управління державним боргом, впливати на макроекономічну ситуацію в країні шляхом внесення пропозицій до Верховної Ради щодо зміни податкових ставок, введення нових або відміни старих податків тощо. Верховна Рада як законодавчий орган в цілому і Комісія з питань державного бюджету виконують моніторинг виконання бюджетного року і готують законодавчу базу для прийняття нового Державного бюджету. На підставі статистичних даних аналізуються та, у разі можливості, усуваються помилки, припущені при формуванні минулого бюджету.

Бюджетний процес в Україні має поки що невелику історію. Нестабільність вітчизняного податкового законодавства відповідним чином впливає на формування податкових надходжень. Існують проблеми з налагодженням належного обліку податкових надходжень і стабілізацією податкової бази. Все це прямо або опосередковано позначається на статистичному забезпеченні бюджетного процесу. Так, зміна в методології розрахунку тих чи інших статей бюджетних надходжень значно ускладнює зіставність показників за кілька звітних періодів, впливає на об'єктивність отриманих результатів. До того ж бюджетний процес не є прозорим і відкритим. Як правило, лише остаточні агреговані статті висвітлюються у засобах масової інформації. При цьому «технічні» особливості складання того чи іншого розділу, статті залишаються без належних коментарів. Це, в свою чергу, стоїть на заваді незалежних експертів та аналітиків, які через такий перебіг подій не в змозі адекватно оцінити переваги та недоліки прийнятого бюджету.

Статистика державного бюджету відіграє значну роль у процесі державного управління податковими надходженнями до державного бюджету зокрема і виконанням дохідної та видаткової частин бюджету взагалі. Дані статистичного аналізу використовуються виконавчою та законодавчою гілками влади для забезпечення виконання належних функцій у бюджетному процесі.

Статистичний аналіз також дещо ускладнений нестабільністю методологічної бази обліку та розрахунку окремих статей податкових надходжень. Це заважає як об'єктивності статистичних розрахунків, так і управлінських рішень, сформованих на підставі цих розрахунків. Обмежене висвітлення процесів, пов'язаних з прийняттям і виконанням бюджету, в загальних та специфічних аспектах не сприяє формуванню незалежної експертної думки з проблемних питань бюджетотворення.

Завдання.

На основі даних про доходи державного бюджету України за поточний та попередній роки (див. додатки щодо законів „Про державний бюджет України”):

1. Проаналізувати доходи бюджету (відповідно форми таблиці 4.3):

Таблиця 4.3 – Аналіз доходів державного бюджету України (в тис. грн.)

Назва доходів бюджету	Бюджет (поточного) року порівняно з бюджетом (попереднього) року				% від загальної суми	
	бюджет поточного року	бюджет попереднього року	номінальна зміна	зміна, %	бюджет поточного року	бюджет попереднього року
1	2	3	4	5	6	7

2. Визначити їх структуру та джерела надходжень, у тому числі:
 - податкових надходжень;
 - неподаткових надходжень;
3. Проаналізувати зміни структури надходжень, відобразити їх графічно.
4. Підготувати доповідну записку про стан надходжень до бюджету (приклад див. у Додатку Д).

Завдання 3 Складання кошторису видатків районної лікарні

Необхідні теоретичні відомості

Визначення обсягу витрат за кожною статтею здійснюється на базі двох основних елементів: оперативно-сітьових показників і встановлених норм і нормативів.

Оперативно-сітьові показники – це показники, які відображають діяльність бюджетної установи й покладені в основу кошторисних розрахунків (кошторисного планування). Вони мають як *директивний*, так і *розрахунковий* характер.

Директивними оперативно-сітьові показники є у разі створення бюджетної установи, коли державним планом економічного і соціального розвитку визначаються її потенційні можливості.

Розрахункові показники характерні для діючої системи бюджетних установ і повною мірою визначають весь обсяг її (установи) діяльності.

Оперативно-сітьові показники установ охорони здоров'я відбивають: кількість лікарняних ліжок, число лікарських відвідувань, кількість ліжко-днів, число лікарських посад.

Для всіх видів лікарняних установ (стаціонарних установ), до яких належать лікарні, санаторії, будинки дитини тощо, показником для планування є кількість ліжок та ліжко-днів в установі. Для визначення суми видатків на утримання лікарень розраховується середньорічна кількість ліжок (K_c), яку встановлюють за такою формулою

$$K_c = K_1 + \frac{3 \cdot M}{12} - \frac{B \cdot (12 - M_1)}{12}, \quad (4.1)$$

де M_1 – число місяців функціонування ліжок, що виводяться з експлуатації;

K_1 – перехідна кількість ліжок на початок планового року;

$З$ – кількість нових ліжок, які вводяться в дію в плановому році;

$В$ – кількість ліжок, які виводяться з експлуатації в плановому році;

$М$ – число місяців функціонування нових ліжок.

В амбулаторно-поліклінічних та інших установах, де здійснюються лікарські прийоми хворих (самостійні амбулаторії, поліклініки, станції швидкої медичної допомоги тощо), а також у бюро судово-медичної експертизи показником для формування видатків є число лікарських посад та лікарських відвідувань, річна завантаженість лікаря.

Особливості кошторисного планування в установах охорони здоров'я.

Штати медичного персоналу установ охорони здоров'я формуються за такими категоріями: лікарі, середній медичний персонал, молодший медичний персонал.

За цими категоріями розраховується фонд оплати праці виходячи із кількості штатних одиниць та середньої заробітної плати за кожною категорією медичного персоналу.

Штати лікарського персоналу по стаціонару формуються залежно від потужності лікарняної установи, тобто обсягу медичних послуг, які потенційно може надати ця установа. Потужність лікарняної установи визначається не тільки кількістю ліжок, а й осначеністю сучасним медичним обладнанням і апаратурою як необхідного засобу лікування та діагностики. Тому Міністерство охорони здоров'я України має розробити такі науково обґрунтовані штатні нормативи лікарського персоналу, які б відповідали сучасним вимогам.

Штати лікарського персоналу за амбулаторно-поліклінічною установою формуються залежно від кількості населення, яке вона обслуговує. Нормативи штатної кількості лікарів відповідного профілю на 10 тис. жителів розробляє

Міністерство охорони здоров'я України.

Середня заробітна плата лікаря, за якою розраховується фонд заробітної плати лікарського персоналу, обчислюється на основі тарифікаційного списку. Він є основним документом, який визначає місячний розмір заробітної плати кожного лікаря. Середня ставка розраховується діленням місячного фонду заробітної плати всього лікарського персоналу за тарифікацією на його чисельність. Фонд заробітної плати лікарського персоналу на місяць обчислюється множенням кількості штатних одиниць на середню зарплату одного лікаря.

Штати середнього медичного персоналу по стаціонару формуються залежно від кількості лікарів цілодобових постів. Число останніх визначається за встановленими Міністерством охорони здоров'я України нормативами на кількість ліжок у відділеннях відповідного профілю.

По поліклініках кількість штатних одиниць середнього медичного персоналу залежить переважно від кількості лікарів відповідної спеціальності.

Заробітна плата кожного працівника цього персоналу встановлюється на базі тарифікаційного списку. На його основі і розраховується середня заробітна плата середнього медичного працівника. Вона визначається діленням загальної суми місячного фонду заробітної плати за тарифікацією на чисельність середнього медичного персоналу. Фонд заробітної плати середнього медичного персоналу на місяць обчислюється множенням числа штатних одиниць на середню зарплату одного середнього медичного працівника.

Штати молодшого медичного персоналу залежать переважно від кількості лікарів, а також від обсягу медичних послуг, які надає установа. Ставки заробітної плати такого персоналу встановлюються на основі чинного законодавства з оплати праці. Фонд заробітної плати розраховується як добуток кількості штатних одиниць молодшого медичного персоналу і його середньої заробітної плати.

Планування витрат на харчування здійснюється на основі нормативів, що диференційовані за профілями відділень. Нормативи встановлюються відповідно до чинного законодавства.

Сума витрат на харчування по кожному відділенню розраховується множенням кількості ліжок у відділенні на число днів їх функціонування протягом року і на грошову норму витрат на один ліжко-день.

Витрати по стаціонару на придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів плануються за грошовими нормативами на один ліжко-день, що встановлюються відповідно до чинного законодавства з диференціацією за профілем відділень. Планування цих же витрат по амбулаторно-поліклінічних установах здійснюється на основі грошових нормативів на одне лікарське відвідування, які затверджуються в установленому порядку. Сума витрат розраховується множенням кількості лікарських відвідувань за рік на норму витрат на одне відвідування. Кількість лікарських відвідувань за рік визначається множенням числа лікарських посад на число відвідувань у день і на кількість робочих днів у плановому році.

Число відвідувань лікаря відповідного профілю за день визначається за підсумком таких нормативів:

- прийому хворих у поліклініці;
- обслуговування хворих на дому;
- профілактичних оглядів населення в установлені дні або години в поліклініці і на виїздах.

Вихідні дані: для складання кошторису районної лікарні є такі показники:

1. Норма витрат на харчування на 1 ліжко-день – 9,85 грн.
2. Норма витрат на придбання медикаментів і перев'язувальних засобів на 1 ліжко-день – 8,60 грн.
3. Нарахування на зарплату – 37,5 %.

4. Інші показники (відповідно варіанту контрольної роботи у додатку Б в таблиці Б.1).

Потрібно:

1. Визначити загальну кількість ліжко-днів у році по лікарні.
2. Розрахувати витрати лікарні за такими напрямками:
 - (1110) заробітна плата;
 - (1133) видатки на харчування;
 - (1132) придбання медикаментів і перев'язувальних засобів;
3. Скласти кошторис видатків районної лікарні (приклад кошторису в додатку В).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посіб. - К.: Атіка, 2002. - 342с.
2. Бюджетний кодекс України. - № 2542-ІІ від 21.06.2001 // Український інвестиційний журнал. - 2001. № 4. - 38 с.
3. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 1997.-с. 383.
4. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник.-К.: НІОС. - 2002. - 608 с.
5. Державні фінанси України: Навч. посібник /За ред. О.Д. Василика. - К.: Вища школа, 1997. - 383 с.
6. Деркач М., Гордєєва Л. Бюджет і бюджетний процес в Україні: Навч. посібник. - Дніпропетровськ, Пороги, 1995. - с. 256.
7. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. - К.: Наукова думка, 1997. - 304 с.
8. Закон України "Про державний внутрішній борг України" // Закон України: В 11 т. - Верховна Рада України. Інститут законодавства. - К., 1996. - Т. 4. - с. 43 - 44.
9. Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" // Закон України: В 11т.- Верховна Рада України. Інститут законодавства. - К., 1996. - Т. 4. - с. 247 - 266.
10. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" // Відомості Верховної Ради України. - № 24. - Ст. 170. - с. 379 - 429.
11. Закон України "Про Державний бюджет України на 2009 рік" / <http://zakon.rada.gov.ua>
12. Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" // Закон України: В 11 т.,- Верховна Рада України. Інститут законодавства. -К., 1996.-Т. І.-с. 301-308.
13. Закон України "Про загальну середню освіту" № 651 - XIV // Відомості ВРУ. - № 999. № 28. - Ст.. 230 від 13.05.1999.
14. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва" № 2063-ІІІ від 19.10.2000 // Відомості ВРУ, 2000. - № 51-52.
15. Закон України "Про вищу освіту" від 17.01.2002. № 2984-ІІІ. // Голос України № 43. 05.03.2002.
16. Конституція України. Затверджена ВРУ 28.06.96 № 254/96-ВР // Відомості ВРУ.-1996.-№30.
17. Опарін В.М., Малько В.І., Кондратюк С.Я. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2000. - 208 с.
18. Пасічник Ю.В. Бюджетна система: Навч. посібник. - Черкаси: Відлуння, 1999.- 376 с.
19. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. Посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2003. – 523 с.
20. Положення про проведення перевірок цільового використання бюджетних асигнувань, передбачених для надання населенню субсидій та адресної соці-

- альної допомоги. Затверджена наказом Мінпраці та соціальної політики, Мінфіну, Мінекономіки, Держкомітету у справах сім'ї та молоді, Держкомстату, Держкомбуду, архітектури та житлової політики України 21.07.1999 р. № 119/167/96/114/175/266.//Офіційний вісник України. - К., 1999.-№35 - 155 с.
- 21.Постанова Верховної Ради України "Про структуру бюджетної класифікації" // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 42. - ст. 208 - с. 584 - 601.
- 22.Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку фінансування системи державного резерву" // Офіційний вісник України. - 1997. - №39.-с. 14-15.
- 23.Разпутенко І.В. Державні видатки в перехідних економіках /Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. - К.: УАДУ, 1998.- 242 с.
24. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України: Навчальний посібник. - К.; НІОС. 2000- 400 с.
- 25.Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТАНГ, 2001. - 150 с.
- 26.Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник. - Тернопіль: Карт-бланш, 2002. - 590 с.

Додатки

Додаток А - Вихідні дані для виконання розрахунково-аналітичного завдання 1

Таблиця А.1 – Бюджет місцевого самоврядування району

№	Назва показника	Сума доходів та видатків по регіонах (по варіантам) ,тис. грн. (план/факт)									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	ДОХОДИ										
1	Податок на прибуток підприємств і організацій усіх форм власності (за винятком комунальної)	7125	7838	8622	9484	10432	11467	12623	13885	15274	16801
2	Податок на прибуток підприємств і організацій комунальної власності	801	881	969	1066	1173	1290	1419	1561	1717	1889
3	Податок на додану вартість	4008	4409	4850	5335	5868	6455	7101	7811	8592	9451
4	Акцизний збір	400	440	484	532	586	644	709	779	857	943
5	Податок з доходів фізичних осіб	8300	9130	10043	11047	12152	13367	14704	16174	17792	19571
6	Збори і різні неподаткові доходи	1090	1199	1319	1447	1596	1755	1931	2124	2337	2570
7	Плата за воду	4	4	5	5	6	6	7	8	9	9
8	Плата за землю	2980	3278	3606	3966	4363	4799	5279	5807	6388	7027
9	Податок на промисел	2	2	2	3	3	3	4	4	4	5
10	Державне мито	216	238	262	288	317	348	383	422	464	510
11	Податок з власників транспортних засобів	602	662	728	801	881	969	1066	1173	1290	1419
12	Місцеві податки і збори	48	53	58	64	71	78	85	94	103	114
13	Надходження коштів від приватизації майна комунальної власності	1200	1230	1452	1597	1757	1933	2126	2338	2572	2829
14	Плата за сертифікати на право торгівлі алкогольними та тютюновими виробами	12	13	15	16	18	19	21	23	26	28
	ВСЬОГО										

№	Назва показника	Сума доходів та видатків по регіонам (по варіантам) , тис. грн. (план/факт)									
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	ДОХОДИ										
1	Податок на прибуток підприємств і організацій усіх форм власності (за винятком комунальної)	16905	17005	18601	19484	20408	21467	21623	22885	23274	24801
2	Податок на прибуток підприємств і організацій комунальної власності	1905	1981	1999	2066	2173	2290	2341	2481	2517	2689
3	Податок на додану вартість	9600	9709	9850	9885	9898	9955	9978	10011	10092	10151
4	Акцизний збір	975	980	984	992	996	1044	1109	1179	1179	1243
5	Податок з доходів фізичних осіб	20090	21130	21243	21347	21552	21630	21770	22174	23792	24571
6	Збори і різні неподаткові доходи	2730	2799	2819	2947	2956	2975	2981	2994	3007	3170
7	Плата за воду	10	10	11	11	12	12	13	13	14	14
8	Плата за землю	7130	7278	7306	7466	7436	7479	7589	7657	7788	7957
9	Податок на промисел	6	6	7	7	8	8	9	9	10	10
10	Державне мито	550	578	582	588	617	648	683	692	704	710
11	Податок з власників транспортних засобів	1489	1562	1588	1609	1681	1690	1766	1773	1790	1839
12	Місцеві податки і збори	134	153	158	164	171	178	185	194	199	204
13	Надходження коштів від приватизації майна комунальної власності	2954	3000	3152	3297	3377	3379	3426	3538	3572	3629
14	Плата за сертифікати на право торгівлі алкогольними та тютюновими виробами	30	33	35	36	38	39	41	42	42	44
	ВСЬОГО										

Назва показника	Сума доходів та видатків по регіонам (по варіантам) , тис. грн.									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
ДОХОДИ										
Податок на прибуток підприємств і організацій усіх форм власності (за винятком комунальної)	26501	27005	28601	29484	30408	31467	31623	32885	33274	34274
Податок на прибуток підприємств і організацій комунальної власності	2680	2981	2999	3066	3173	3290	3341	3481	3517	3517
Податок на додану вартість	10140	10709	10850	11885	10898	11955	10978	10911	10992	11092
Акцизний збір	1205	1180	1184	1192	1196	1244	1209	1279	1179	1279
Податок з доходів фізичних осіб	23570	23130	23243	23347	23552	23630	23770	23174	23792	23792
Збори і різні неподаткові доходи	2970	2920	2919	2947	2956	2975	2981	2994	3007	3007
Плата за воду	14	12	11	11	12	12	13	13	14	14
Плата за землю	7757	7278	7306	7466	7436	7479	7589	7657	7788	7788
Податок на промисел	9	6	7	7	8	8	9	9	10	10
Державне мито	710	778	782	788	717	748	783	792	784	794
Податок з власників транспортних засобів	1839	1862	1888	1809	1881	1890	1866	1873	1890	1890
Місцеві податки і збори	204	153	158	164	171	178	185	194	199	199
Надходження коштів від приватизації майна комунальної власності	3632	3600	3652	3597	3577	3579	3526	3538	3572	3592
Плата за сертифікати на право торгівлі алкогольними та тютюновими виробами	44	33	35	36	38	39	41	42	42	44
ВСЬОГО										

№	Назва показника	Сума доходів та видатків по регіонам (по варіантам), тис. грн.									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	ВИДАТКИ										
	Соціальний захист населення, всього	890	979	1077	1185	1303	1433	1577	1734	1908	2099
	з них виплати населенню	512	563	620	681	750	825	907	998	1098	1207
	у тому числі:										
	– державна допомога на дітей	190	209	230	253	278	306	337	370	407	448
	– субсидії малозабезпеченим громадянам на оплату житлово-комунальних послуг	322	354	320	429	471	519	570	627	620	759
2	Дотації підприємствам і організаціям, що надають послуги населенню	8400	9240	10164	11180	12298	13528	14881	16369	18006	19807
	у тому числі:										
	– житлово-комунальному господарству	7800	8580	9438	10382	11420	12562	13818	15200	16720	18392
	– пільги ветеранам та інвалідам війни	400	440	484	532	586	644	709	779	857	943
	– шкільним їдальням	200	220	242	266	293	322	354	320	429	472
3	Фінансування житлово-комунального господарства	1240	1364	1500	1650	1815	1997	2197	2416	2658	2924
4	Фінансування соціально-культурних закладів і установ:	16000	17600	19360	21296	23426	25768	28345	31179	34297	37727
	з них – освіти	9400	10340	11374	12511	13763	15139	16653	18318	20150	22165
	– культури	500	550	605	666	732	805	886	974	1072	1179
	– охорони здоров'я	600	660	726	799	878	966	1063	1169	1286	1415
	– фізкультури і спорту	100	110	121	133	146	161	177	195	214	236
5	Правоохоронні органи	30	33	36	40	44	48	53	58	64	71
6	Утримання органів місцевого самоврядування	70	77	85	93	102	113	124	136	150	165
7	Фонд непередбачених видатків	300	330	163	399	439	483	531	585	643	707
8	Інші видатки	500	880	968	1065	1171	1288	1477	1559	1715	1886
	ВСЬОГО										

№	Назва показника	Сума доходів та видатків по регіонам (по варіантам) , тис. грн.									
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	ВИДАТКИ										
	Соціальний захист населення, всього	2190	2297	2307	2385	2403	2433	2577	2594	2608	2699
	з них виплати населенню	1231	1306	1362	1381	1397	1425	1507	1598	1608	1707
	у тому числі:										
	– державна допомога на дітей	450	459	510	553	578	606	637	670	687	698
	– субсидії малозабезпеченим громадянам на оплату житлово-комунальних послуг	762	775	810	829	871	919	970	987	989	999
2	Дотації підприємствам і організаціям, що надають послуги населенню	19900	19924	20164	20180	21298	21528	21981	22369	23006	23807
	у тому числі:										
	– житлово-комунальному господарству	18495	18580	18938	19382	19420	19562	19818	19900	20020	21832
	– пільги ветеранам та інвалідам війни	949	989	994	1032	1086	1144	1209	1279	1287	1343
	– шкільним їдальням	500	520	542	566	593	622	654	700	729	772
3	Фінансування житлово-комунального господарства	3040	3648	3700	3750	3815	3997	4091	4116	4265	4292
4	Фінансування соціально-культурних закладів і установ:	38000	38600	39360	40296	40426	40768	41345	41979	42970	43772
	з них – освіти	22400	22740	23374	23511	23763	24139	24653	25318	25450	25765
	– культури	1200	1250	1275	1366	1432	1485	1586	1674	1702	1779
	– охорони здоров'я	1460	1560	1596	1699	1778	1866	1963	1999	2086	2141
	– фізкультури і спорту	240	250	252	273	286	291	300	305	314	336
5	Правоохоронні органи	80	83	86	90	94	98	99	108	114	117
6	Утримання органів місцевого самоврядування	170	177	185	193	202	213	224	236	250	265
7	Фонд непередбачених видатків	800	830	863	899	939	983	991	1005	1043	1157
8	Інші видатки	1890	1897	1968	1995	2001	2100	2177	2259	2271	2386
	ВСЬОГО										

№	Назва показника	Сума доходів та видатків по регіонам (по варіантам) , тис. грн.									
		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	ВИДАТКИ										
	Соціальний захист населення, всього	2690	2697	2607	2785	2703	2733	2777	2794	2808	2899
	з них виплати населенню	1731	1806	1862	1881	1897	1925	1907	1898	1908	1907
	у тому числі:										
	– державна допомога на дітей	650	659	710	753	778	806	837	870	887	898
	– субсидії малозабезпеченим громадянам на оплату житлово-комунальних послуг	962	975	1010	1029	1071	1119	1170	1187	1189	1199
2	Дотації підприємствам і організаціям, що надають послуги населенню	23900	23924	23164	23180	23298	24528	23981	24369	24006	24807
	у тому числі:										
	– житлово-комунальному господарству	21495	21580	21938	21382	22420	22562	22818	22900	23020	23832
	– пільги ветеранам та інвалідам війни	1349	989	994	1032	1086	1144	1209	1279	1287	1343
	– шкільним їдальням	700	520	542	566	593	622	654	700	729	772
3	Фінансування житлово-комунального господарства	4040	4048	4100	4250	4315	4397	4491	4416	4465	4492
4	Фінансування соціально-культурних закладів і установ:	43000	43600	44360	44296	44426	44568	44345	44979	44970	44772
	з них – освіти	25400	22740	23374	23511	23763	24139	24653	25318	25450	25765
	– культури	1800	1250	1275	1366	1432	1485	1586	1674	1702	1779
	– охорони здоров'я	2160	1560	1596	1699	1778	1866	1963	1999	2086	2141
	– фізкультури і спорту	340	250	252	273	286	291	300	305	314	336
5	Правоохоронні органи	110	114	126	129	124	128	129	128	124	127
6	Утримання органів місцевого самоврядування	270	277	285	293	282	293	294	296	290	295
7	Фонд непередбачених видатків	1100	1130	1163	1199	1239	1283	1291	1205	1343	1357
8	Інші видатки	2390	2897	2968	2995	3001	3100	3177	3259	3271	3386
	ВСЬОГО										

Додаток Б - Вихідні дані для виконання розрахунково-аналітичного завдання 3

Таблиця Б.1 – Показники для складання кошторису районної лікарні

№	Назва показника	Значення показників за варіантом контрольної роботи									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Середньорічна кількість ліжок, од.	180	190	195	200	205	210	218	220	230	236
2	Число днів функціонування одного ліжка протягом року, днів	316	318	320	322	323	314	312	310	308	306
3	Витрати за окремими кодами економічної класифікації видатків на рік, в тис. грн.:										
	(1131) канцелярське приладдя, матеріали і предмети для господарських потреб	14	15	16	17	14	15	16	17	14	15
	(2110) придбання обладнання	15	16	17	18	15	16	17	18	15	16
	(2130) капітальний ремонт будинків і споруд	25	26	27	28	29	30	31	32	33	32
	(1160) оплата комунальних послуг та електроенергії, з них:										
	(1161) оплата теплопостачання	10	11	12	13	14	15	15	14	16	17
	(1162) оплата водопостачання та водовідведення	8	9	10	11	12	11	12	13	11	13
	(1163) оплата електроенергії	9	10	11	12	14	13	14	12	11	12
(1164) оплата природного газу	4	5	5	6	5	4	6	5	4	6	
4	Середньорічне число посад:										
	– лікарі	43	44	45	46	47	48	44	45	46	47
	– середній медперсонал	93	92	94	95	91	92	94	96	95	94
	– молодший медперсонал	42	43	45	44	46	44	43	47	48	42
	– адм.-госп., обслуг. та ін. персонал	35	36	37	35	36	37	35	39	38	37
5	Середня ставка на 1 посаду в місяць:										
	– лікарі	603	613	620	615	640	653	652	660	633	654
	– середній медперсонал	392	399	403	400	416	425	424	429	412	425
	– молодший медперсонал	306	308	312	310	340	350	350	355	310	352
	– адм.-госп., обслуг. та ін. персонал	364	368	370	369	378	390	390	396	373	390

№	Назва показника	Значення показників за варіантом контрольної роботи									
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Середньорічна кількість ліжок, од.	242	248	250	254	256	258	259	260	262	264
2	Число днів функціонування одного ліжка протягом року, днів	324	325	326	327	328	329	330	332	334	336
3	Витрати за окремими кодами економічної класифікації видатків на рік, в тис. грн.:										
	(1131) канцелярське приладдя, матеріали і предмети для господарських потреб	17	16	15	18	17	19	14	16	15	18
	(2110) придбання обладнання	15	17	16	19	15	18	17	16	19	17
	(2130) капітальний ремонт будинків і споруд	32	34	31	34	33	35	37	39	28	29
	(1160) оплата комунальних послуг та електроенергії, з них:										
	(1161) оплата тепlopостачання	13	14	15	15	14	14	16	17	11	12
	(1162) оплата водopостачання та водовідведення	11	15	13	12	13	13	15	13	15	16
	(1163) оплата електроенергії (1164) оплата природного газу	12 6	14 5	13 4	14 6	12 5	12 5	11 4	12 6	10 5	11 5
4	Середньорічне число посад:										
	– лікарі	44	45	46	47	43	44	45	46	46	47
	– середній медперсонал	94	96	95	94	93	92	94	95	95	94
	– молодший медперсонал	43	47	48	42	42	43	45	44	48	42
	– адм.-госп., обслуг. та ін. персонал	35	39	38	37	35	36	37	35	38	37
5	Середня ставка на 1 посаду в місяць:										
	– лікарі	653	652	660	633	654	603	613	620	615	640
	– середній медперсонал	425	424	429	412	425	392	399	403	400	416
	– молодший медперсонал	350	350	355	310	352	306	308	312	310	340
	– адм.-госп., обслуг. та ін. персонал	390	390	396	373	390	364	368	370	369	378

№	Назва показника	Значення показників за варіантом контрольної роботи									
		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Середньорічна кількість ліжок, од.	237	238	240	242	240	230	242	235	236	239
2	Число днів функціонування одного ліжка протягом року, днів	316	318	320	322	323	314	312	310	308	306
3	Витрати за окремими кодами економічної класифікації видатків на рік, в тис. грн.:										
	(1131) канцелярське приладдя, матеріали і предмети для господарських потреб	17	14	15	16	17	17	14	15	15	16
	(2110) придбання обладнання	18	15	16	17	18	18	15	16	16	17
	(2130) капітальний ремонт будинків і споруд	28	29	30	31	32	32	33	32	26	27
	(1160) оплата комунальних послуг та електроенергії, з них:										
	(1161) оплата теплопостачання	13	14	15	15	14	14	16	17	11	12
	(1162) оплата водопостачання та водовідведення	11	12	11	12	13	13	11	13	9	10
	(1163) оплата електроенергії (1164) оплата природного газу	12 6	14 5	13 4	14 6	12 5	12 5	11 4	12 6	10 5	11 5
4	Середньорічне число посад:										
	– лікарі	44	45	46	47	43	44	45	46	46	47
	– середній медперсонал	94	96	95	94	93	92	94	95	95	94
	– молодший медперсонал	43	47	48	42	42	43	45	44	48	42
	– адм.-госп., обслуг. та ін. персонал	35	39	38	37	35	36	37	35	38	37
5	Середня ставка на 1 посаду в місяць:										
	– лікарі	653	652	660	633	654	603	613	620	615	640
	– середній медперсонал	425	424	429	412	425	392	399	403	400	416
	– молодший медперсонал	350	350	355	310	352	306	308	312	310	340
	– адм.-госп., обслуг. та ін. персонал	390	390	396	373	390	364	368	370	369	378

Додаток В – Приклад кошторису доходів і видатків бюджетної установи

Кошторис доходів і видатків на _____ рік

_____ (код та назва бюджетної установи, організації)

_____, (найменування міста, району, області)

вид бюджету _____,
код та назва відомчої класифікації головного
розпорядника коштів

_____ код та назва функціональної класифікації

(грн.)

Показники	Код	Загальний фонд
Доходи - усього	х	
Надходження коштів із загального фонду бюджету	х	
Надходження коштів із спеціального фонду бюджету	х	
у т.ч. – спеціальні кошти	24120100	
- інші власні надходження	24120300	
- інші доходи (розписати за видами)		
Видатки - усього	х	
I. Поточні видатки	1000	
Оплата праці працівників бюджетних установ	1110	2009400,0
Заробітна плата	1111	
Грошове утримання військовослужбовців	1112	
Нарахування на заробітну плату	1120	763572,0
Придбання медикаментів, постачання матеріалів, оплата послуг та інші видатки	1130	
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	1131	15,0
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	1132	171444,0
Продукти харчування	1133	17127,0
Оплата інших послуг та інші видатки	1139	
Видатки на відрядження	1140	
Матеріали, інвентар, будівництво, капітальний ремонт та заходи спеціального призначення, що мають загальнодержавне значення	1150	
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1160	
Оплата теплопостачання	1161	15,0
Оплата водопостачання та водовідведення	1162	11,0
Оплата електроенергії	1163	13,0
Оплата природного газу	1164	4,0
Оплата інших комунальних послуг	1165	
Оплата інших енергоносіїв	1166	
Дослідження і розробка, державні програми	1170	
Виплата процентів (доходу) за зобов'язаннями	1200	
Субсидії і поточні трансферти	1300	
Субсидії і поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	1310	
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	1320	
Поточні трансферти населення	1340	
Виплата пенсій і допомоги	1341	

Продовження додатку В

Стипендії	1342	
Інші поточні трансферти населенню	1343	
Поточні трансферти за кордон	1350	
II. Капітальні видатки	2000	
Придбання основного капіталу	2100	
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	2110	16,0
Капітальне будівництво (придбання)	2121	
Будівництво (придбання) адміністративних об'єктів	2122	
Інше будівництво (придбання)	2123	
Капітальний ремонт, реконструкція та реставрація	2130	30,0
Капітальний ремонт та реконструкція житлового фонду	2131	
Капітальний ремонт та реконструкція адміністративних об'єктів	2132	
Капітальний ремонт та реконструкція інших об'єктів	2133	
Реставрація пам'яток культури, історії та архітектури	2134	
Створення державних запасів і резервів	2200	
Придбання землі і нематеріальних активів	2300	
Капітальні трансферти	2400	
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	2410	
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	2420	
Капітальні трансферти населенню	2430	
Капітальні трансферти за кордон	2440	
III. Нерозподілені видатки	3000	
IV. Кредитування з вирахуванням погашення	4000	

**Додаток Г – Приклад тексту доповіді на колегії адміністрації про
доходи та видатки місцевого бюджету**

Виступ начальника фінансового управління райдержадміністрації на
засіданнях Колегії райдержадміністрації

Проаналізувавши хід виконання районного бюджету, бюджетів територіальних громад району за рік, слід зазначити, що вжиті заходи щодо забезпечення виконання прийнятих рішень в галузі бюджету, сприяли зменшенню доходів загального фонду зведеного бюджету району.

За підсумками року бюджет району є дефіцитним, оскільки видатки перевищують доходи (розмір дефіциту становить 24694 тис. грн.), тобто можна сказати що бюджет району невиконаний.

В цілому по бюджету району можна сказати, що забезпечено виконання тільки по деяких дохідних джерелах: податку на прибуток підприємств і організацій усіх форм власності (8922 тис. грн.) та податку на прибуток підприємств і організацій комунальної власності (1066 тис. грн.), оскільки фактичні значення цих показників перевищують планові. Всі інші показники невиконані, оскільки бюджет дефіцитний.

По державному миту надійшло тільки 262 тис грн. Причиною невиконання є те, що в районі існує проблема з нотаріальним оформленням документів, працює один нотаріус в райцентрі, який не може повністю забезпечити потребу населення в послугах.

По місцевих податках і зборах надійшло за рік 58 тис грн. Податок на землю надійшов в сумі 3606 тис грн.

Податок на прибуток підприємств комунальної власності склав 1066 тис. грн.

Податок з власників транспортних засобів надійшов у сумі 728 тис грн. Плата за сертифікати на право торгівлі алкогольними та тютюновими виробами склали 15 тис грн.

Видаткова частина загального фонду бюджету району становить в загальній сумі 57506 тис. грн.

Найбільшу частку видатків бюджету склало фінансування соціально-культурних закладів і установ - 33,67% (або 19360 тис. грн.). Найбільше видатків з бюджету було зроблено на фінансування освіти 19,78% загального фонду місцевих бюджетів. Досить низьким показником є видатки на фізкультуру і спорт (0,21%).

Видатки на соціальний захист населення склали 1070 тис грн. (1,86%). Видатки на пільги на житлово-комунальні послуги становлять 320 тис. грн. (0,56%) та державну допомогу в сумі 230 тис грн. (або 0,4%) загального фонду місцевих бюджетів.

Видатки на дотації підприємствам і організаціям, що надають послуги населенню склали 10164 тис. грн. (а це складає 17,67% всіх видатків бюджету). З них найбільшу питому вагу займають видатки житлово-комунальному господарству (92,86% або 9438 тис грн).

Видатки на правоохоронні органи становили 36 тис. грн., на утримання органів місцевого самоврядування - 85 тис. грн., фонд непередбачених видатків склав - 968 тис. грн.

Додаток Д – Приклад доповідної записки про стан надходжень до Державного бюджету

Проаналізувавши стан надходжень до бюджету ми бачимо, що в структурі надходжень до Державного бюджету найбільшу питому вагу займають податкові надходження. В 2008 році вони складають 73,2% всіх надходжень, а в 2009 74,5%. Питома вага податкових надходжень зростає, але не значно. Також значну питому вагу мають неподаткові надходження, а саме в 2008 році вони займають 20,4% всіх надходжень, в 2009 році вони зростають, але питома вага їх майже не змінюється, через зростання інших надходжень. Неподаткові надходження у 2009р. зросли в порівнянні з 2008р. на 3,85 млн. грн.. або на 8,76% .

Найбільшу питому вагу в структурі податкових надходжень займають: податок на прибуток підприємств, внутрішні податки на товари і послуги, податок на додану вартість, податок на додану вартість із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) та податок на додану вартість із ввезених на територію України товарів. А в структурі неподаткових надходжень найбільша питома вага припадає на доходи від власності та підприємницької діяльності, рентну плату, інші неподаткові надходження та додаткові збори на виплату пенсій.

Значно зросли офіційні трансферти, а також їх питома вага в надходженнях. В 2008 році вона становила 0,04%, а в 2009 році вже -0,4%. особливо від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій, їх питома вага також значно зросла. Це може бути пов'язано з існуючою на даний момент економічною кризою в країні.

Можемо сказати, що зменшилися надходження в цільові фонди держави, а також надходження за забруднення навколишнього середовища в декілька разів.